No. 1237 Zaterdag 14 September 1907. 24ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 13 September.

Een Protestant
OVER DEN
Roomschen Index.

Dit onderwerp heeft in den laatsten tijd, wegens de Duitsche agitatie tegen den „Index" en den nieuwen Syllabus, een bijzondere actualiteit verkregen en daarom achten wij het niet ondienstig hier eenige uittreksels te geven uit eene onlangs verschenen brochure van dr. S. D. Van Veen, oud-predikant en Hoogleeraar in de Kerk- en dogmengeschiedenis aan de Universiteit te Utrecht, waarin de Roomsche „Index" en Boekencensuur in het algemeen op oordeelkundige wijze worden besproken en... beslist verdedigd.

Ziehier den aanhef van het interessante geschrift:

„In de Roomsch-Katholieke kerk bestaat reeds sedert enkele eeuwen een *Index librorum prohibitorum et expurgandorum* d. i. een lijst van boeken, die verboden zijn, die de geloovigen niet mogen lezen, en van boeken, die eerst gezuiverd moeten worden van daarin voorkomende verkeerdheden, vóór de Kerk de lezing ervan aan hare leden toestaat. Daaruit blijkt dus, dat de Kerk censuur oefent over boeken en aan degenen, die tot haar behooren, geen onbeperkte vrijheid laat om te lezen wat zij voor hen niet oorbaar acht. Zij toont daardoor te waken voor wat zij oordeelt het wezenlijk belang te zijn van hare leden, want door deze boekencensuur wil zij buiten den kring hunner kennisneming bannen alles wat zij meent in strijd te zijn met haar geloof en met de goede zeden en wat zij om die reden schadelijk voor hen acht.

Ieder, die nadenkt, zal terstond moeten toestemmen, dat de Kerk geroepen is te zorgen voor het geestelijk welzijn harer leden. Meent dus de Roomsch-Katholieke Kerk, dat zij hare roeping zou verwaarloozen, indien zij hare geloovigen volkomen vrijliet in de keuze hunner lectuur, omdat zij daardoor gevaar zouden loopen allerlei in zich op te nemen wat schadelijk voor geloof en zeden zou zijn, of omdat zij daardoor lichtelijk in verleiding zouden komen om af te dwalen op wegen, die afvoeren van wat zij de éénige weg tot zaligheid acht te zijn, dan neemt zij geen ongeoorloofd middel daartegen te baat door censuur over allerlei boeken en geschriften te oefenen en de lezing van het verkeerde te verbieden.

Immers tegen boekencensuur valt in beginsel niets te zeggen. Ieder toch, die zorg te dragen of toezicht te houden heeft over personen, die onder hem gesteld zijn en voor wier welzijn hij dientengevolge mede verantwoordelijk is, past die zorg en dat toezicht ook toe met betrekking tot de lectuur, en geen redelijk denkend mensch zal hem dit ten kwade duiden. Ouders, die hunne kinderen maar rijp en groen laten lezen, handelen onverantwoordelijk. Niet alles wat in den boekhandel te koop is, wordt in het huis toegelaten en veel, wat op de studeerkamer gebruikt moet worden, dient onvermiddelijk uit de huiskamer geweerd. Op de school staat het niet aan den leerling om te beslissen, maar de onderwijzer bepaalt wat noodig en nuttig is, en weert, wat naar zijne overtuiging schadelijk zou werken. En zelfs bij de ouderen van jaren wordt dikwijls censuur op allerlei geschriften toegepast, als bijv. opruiende brochures en couranten door de superieuren niet toegelaten worden in fabrieken of werkplaatsen, in kazernes of op de schepen."

Na te hebben aangetoond, dat de boekencensuur van zeer ouden datum is, ja van heidensche zijde reeds werd toegepast, voordat er in de Katholieke Kerk aan gedacht werd; na verschillende bepalingen omtrent de kerkelijke censuur uit de oudste conciliën en pauselijke decreten te hebben medegedeeld en te hebben vastgesteld, dat in de Middeleeuwen zoowel de Staat als de Kerk tegen de verspreiding van verderfelijke geschriften maatregelen namen — vestigt de schrijver er de aandacht op, dat ook „de geestverwanten van Luther en Calvijn" in den beginne van de boekencensuur geenszins afkeerig zijn geweest.

Op de groote nationale Synode, in de jaren 1618 en 1619 te Dordrecht gehouden, werd o. a. de volgende Kerkverordening vastgesteld:

„Niemandt vande Ghereformeerde Religie sal hem onderstaen eenich boeck ofte schrift van hem, ofte van eenen anderen gemaeckt ofte overgheset, handelende van de Religie, te laten drucken ofte andersins uyt te gheven, dan t' selfde voor henen doorsien ende goet gekent zijnde vande Dienaren des Woordts zijns Classis, ofte particulieren Synodi ofte Professoren der Theologie van dese Provincien, doch met voorweten zijnes Classis."

Aan deze verordening werd tot aan de reorganisatie der Gereformeerde Kerk in 1806, onder Willem I, zoo trouw mogelijk de hand gehouden. Herhaaldelijk werden boeken verboden; wij zouden, zegt de schrijver, een lange reeks van placaten kunnen mededeelen, die alle de bescherming van de aangevallen Gereformeerde religie ten doel hadden. Herhaaldelijk werden geschriften opgekocht en vernietigd, terwijl schrijvers, uitgevers en boekverkoopers met de sterke arm der justitie kennis maakten en op gevoelige wijze in de beurs gestraft, ja sommige zelfs van hun vrijheid beroofd werden.

Tegenwoordig kent men in de Protestantsche Kerk, niet alleen in ons Vaderland maar overal, geen boekencensuur meer; ze is afgeschaft of een doode letter geworden.

Na eene uitvoerige verhandeling over die Roomsche boekencensuur en den Index in de verschillende eeuwen, besluit de onpartijdige schrijver als volgt:

„De boekencensuur, in strafrechtelijken zin opgevat, doet aan de wetenschappelijke studie van Roomsch-Katholieke geleerden niet de minste schade. De vergunning om verboden boeken te lezen en te bezitten is voor hen, wanneer het inderdaad om wetenschappelijke doeleinden gaat, zonder al te groote bezwaren, zelfs betrekkelijk nog al gemakkelijk, te verkrijgen. Wie hunne werken leest, zal erkennen, dat zij van de geschriften van andersdenkenden, ook voor zoover deze tot de verbodene behooren, wel degelijk kennis nemen.

Of echter de boekencensuur, in praeventieven zin beschouwd, niet de vrijheid van het wetenschappelijk onderzoek belemmert, is een andere vraag. Wie weet, dat hij de resultaten van zijn studie, voor zij het licht mogen zien, moet onderwerpen aan het oordeel van den censor, en bedenkt, dat deze resultaten niet gedrukt mogen worden, indien zij ook maar in eenig opzicht afwijken van of in strijd zijn met de leer der Kerk, moet zich bij zijn onderzoek vooraf reeds gebonden voelen. Want van tweeën één: of hij kan zijn werk niet uitgeven als het hetorodox blijkt te zijn, of hij moet ortodox blijven, wil hij zijn studie in het licht zenden. Voor wie van harte tot de Roomsch Katholieke Kerk, behoort blijkt echter hierin geen moeilijkheid te liggen. Immers, komt hij tengevolge zijner onderzoekingen tot afwijkende gevoelens, dan vertrouwt hij, dat de Kerk, die hij erkent als de onfeilbare dragster der waarheid, gevaren ziet ook waar zijn oog die niet ontdekt, en de liefde tot de Kerk, die gebiedt zijne gevoelens te verzwijgen, is sterk genoeg om aan de liefde tot de wetenschap, die lust heeft ze te publiceeren, het zwijgen op te leggen.

Het Protestantisme met zijn vrijheid van onderzoek heeft voor de boekencensuur geen plaats meer. De Roomsch-Katholieke Kerk kan haar echter, zoolang zij blijft wat zij is, niet missen. Zelfs indien men, gelijk vroeger geschiedde in de Gereformeerde Kerk en ook hier en daar bij de Luterschen in Duitschland in onze dagen in de eene of andere van de Kerken der Hervorming de boekencensuur weer invoeren wilde, men zou het niet kunnen, allereerst reeds om deze afdoende reden, dat men de middelen niet heeft om haar te handhaven. In de Roomsch-Katholieke Kerk is dit anders. Zij heeft niet alleen de organen er voor, maar kan ook verschillende middelen aanwenden om, wat zij in dezen voorschrijft, te doen uitvoeren. Daarmede is natuurlijk niet gezegd dat alle leden der Kerk zich ook aan deze voorschriften houden. Zelfs de meest-overtuigde Roomsch-Katholiek zou dit niet durven beweren. Ook in Roomsche kringen worden nog wel boeken gelezen, die, al staan zij ook niet op den Index of al zijn zij ook niet door den diocesaan-bisschop verboden, toch niet gelezen mogen worden, omdat zij een slechten invloed op de zeden kunnen uitoefenen. Maar wie dat doet, weet dat hij zich schuldig maakt aan zonden en in strijd handelt met den eisch der Kerk. En wie weet, wat de Kerk is voor den Roomsch-Katholiek, weet ook, wat zulk een ongehoorzaamheid voor hem beteekent.

Dat door de boekencensuur, zooals die geoefend wordt, de persoonlijke vrijheid wordt aangetast, is niet te loochenen. Men mag niet lezen alles wat men wil; men mag niet schrij-

Feuilleton.

LOSSE GREPEN
UIT
CURAÇAO'S VERLEDEN.

XII, 4.

Achteruitgang en Bloei van den Handel op Curaçao in de XVIIIe Eeuw.

Er waren nog andere oorzaken, die het hare tot den desolaten toestand van Curaçao bijdroegen. Nog immer vindt de meening, dat in vorige eeuwen droge jaren en misoogst in onze kolonie tot een groote zeldzaamheid behoorden, eenige aanhangers. Onze Koloniaal Archief bevat bewijzen van het tegendeel voor 't grijpen. Het oudste Plakkaatboek, dat in het Archief bewaard wordt, dagteekenend van het jaar 1722, vermeldt dat den 29 October van dat jaar de toenmalige Gouverneur Mr. Jan Noach Du Fay een algemeene Boet-, Vasten- en Bededag voor geheel Curaçao uitschreef te houden op 4 Nov. d. a. v. „alzoo „het GOD de Heere believt heeft, „alhier seedert eenigen tijd herwaerts „tot nu toe te besoeken ende te „castijden met swaere droogte, sterfte „te van vee, ende quaede gewasse, „waar later door scharsiteijt van „cost soo voor menschen als vee ont„spruijten." Acht dagen daarna verscheen er nog een ander decreet, dat ten klaarste bewijst, dat ook onderzijn voorgangers Curaçao door hevige droogte gekweld werd. Het stuk geeft een interessanten kijk op den toestand in die dagen. Daarom laat ik het hier in zijn geheel volgen: „Dat al„zoo onze predecesseurs van tijd tot „tijd hebben sorge gedragen bij „hunne placaeten daartoe speciaal „geemaneert, dat door de groote „schaarsheijd ende gebreck van maijs „den eijgenaars van de respective „slaeven, die hier op dit Eijland in „groote getaele sijn, niet zouden wer„den geruineert, waardoor ook te „gelijk den slaevenhandel, die de Edele „West Indise Compagnie op dit Eij„land is hebbende, niet zoude wer„den verhinderd ende gediverteert, „ende daarome ook seekeren conve„nabelen prijs hebben gesteld, waar„voor gemelde maijs zouden moeten „werden vercogt, ende alle ingese„tenen ende vreemdelingen souden „kunnen werden geanimeert tot hun „goed voordeel van buijten alhier te „ontbieden ende aan te voeren, wij „de loffelijke voorsorge onser prede„cesseurs willende navolgen ende on„derhouden ende te gelijk ook dit laud „voor de uyterste elende, armoede, „waaruyt veelerhande dieffstallen „ende allerleij inconvenienten ende „gruwelen souden voorcoomen, wil„lende preserveeren, — naar rijpe de„liberatie hebben goed gevonden ende „verstaen, gelijk wij verstaen ende „ordonneeren bij deesen, dat niemand, „wie het ook zij, eenige groote mays „hetsij deselve alhier op sijne plan„tagie of te magasijnen is hebbende, „ofte buijten mogte ontbieden, tot „meerder prijs sal hebben te ver„coopen als het scheepel tot neegen „schellingen en een scheepel clijne „mays tot geen hooger ofte meerde„re prijs dan tot elff schellingen, op „poene, dat so ijmand voorsz: groo„te off te kleijne mayne mays tot „meerder prijs sal hebben vercogt „offte ook gecogt ende daar voor „meerder als voorsz: is, sal hebben „betaeld, verbeuren sal een boete „van honderd en vijftig stukken van „agten (pesos), te appliceeren een der„de aan den aanbrenger ende voorts „als naar stijle; ende sal ook die„geene, die de voorsz' mays tot meer„der prijs sal hebben ingecogt ende „hetselve aanstonds ofte dien sel„ven dagh aan den Edele agtbre „Heere Gouverneur ofte sijnen Fiscael „sal hebben te kennen gegeeven, niet „alleen vrij sijn van de gemelde boe„te door hem verbeurt, maar ook „genieten een darde part van de „boete, die den vercooper sal hebben „verbeurt, ordonneerende ende ver„ders eenen ijegelijken, wie het ook „sij, geen mays langs de straeten „ofte 's Heeren weegen te mogen ver„coopen bij de kanne tot meerder „prijs als tot een halve schelling de „kan van de groote mays, ende „tot vier stuijvers de can kleijne „mays op gelijke boete, soo ten op„sigte van den vercooper als koo„per, respectivelijk te verbeuren ende „te appliceeren als booven ende met

ven en uitgeven wat men zelf misschien noodig of nuttig kan achten, maar wat de Kerk bij monde van hare wettige organen afkeurt of althans niet goedkeurt. Dat is alles waar en men moge het op verschillende gronden afkeuren, maar de Roomsche Kerk kan aan hare geestelijken en leeken die onbeperkte vrijheid niet toestaan. Zij beschouwt zich zelve als de draagster der waarheid, zij is overtuigd geleid te worden door den Heiligen Geest, zij voelt zich geroepen te waken op hare wijze over de zielen, die haar zijn toevertrouwd. Wie dus met wat zij leert en eischt in strijd komt, maakt misbruik van de vrijheid, vervalt tot bandeloosheid. En daartegen moet de Kerk waarschuwend en zoo noodig straffend optreden. Waarschuwend, opdat hetgeen verkeerd is niet lokke en verderve; straffend, opdat het verkeerde worde tegengegaan en verbeterd.

Nog eens, zoolang de Roomsch-Katholieke Kerk blijft die zij is, kan zij de boekencensuur niet missen en zal zij zij haar niet loslaten. Houdt zij, naar het oordeel der Protestanten, daardoor veel goeds tegen op het gebied des geloofs; op het terrein der zeden bestrijdt zij daarmede, ook naar onze meening, dikwijls met goed gevolg veel kwaads."

Wij zouden een enkele kantteekening kunnen maken en b. v. opmerken, dat de gebondenheid bij het schrijven de katholieke schrijvers niet zoozeer hindert bij het onderzoeken, als wel beveiligt tegen de dwalingen, waartoe de ongebondenheid gemakkelijk leidt. Maar het geheel is te eerlijk en te sympathiek voor de Katholieke Kerk geschreven, dan dat wij door polemiek over kleinere punten den gunstigen totaalindruk van dr. van Veen's brochure zouden willen schaden.

Ingezonden Stukken.

DE RAAD VAN POLITIE.

II.

Om aan te toonen, hoe ambtenaren recht meenen te hebben opinies te koesteren lijnrecht tegen die der bevolking in, ja, zelfs in strijd met de belangen der geheele bevolking, veroorloove men mij een recent feit te releveeren. De ingezetenen, nu spreek ik van St. Martin — meenden het algemeen belang te dienen door te protesteeren tegen de wijze van herziening van het belastingstelsel, en belegden daartoe eene vergadering. Slechts eenige ambtenaren verschenen ter plaatse, en later bleek, dat het grootste gedeelte van meening was, dat een ambtenaar misdeed, niet behoorde te protesteeren tegen door het gouv. aanhangig gemaakte wetten. Puur staatsabsolutisme dus.— Waarom mag een ambtenaar niet op kalme en waardige wijze, waarop bedoeld protest toch is saamgesteld, niet mede protesteeren? Enfin, het bewijs is geleverd, dat de belangen van een eiland niet *onder de* hoede van één ambtenaar alleen; dus wat betreft den Raad v. Politie, niet onder dien van den gezaghebber alleen moeten staan.

Mede heeft men reeds begrepen, dat de belangen van een eiland niet per se worden behartigd, als het bestuurd wordt door den gezaghebber en gouverneur beiden. Mij zijn feiten bekend — en mij niet alleen — dat een gouv. niet onduidelijk een gezaghebber inspireerde om voorstellen te doen; en zóó zijn er dingen op de eilanden tot stand gekomen, tegen den wil der bevolking in, alleen om particuliere inzichten van een gouv. te dienen.

Ook de 3e al. van art. 14; dat het aan den Gezaghebber staat over het al of niet spoedeischende eener zaak, te oordeelen, kan niet altijd in het belang van het algemeen zijn. De mogelijkheid is hierdoor niet uitgesloten, dat een zaak worde opgeblazen tot een spoedeischende, juist als een der leden of beiden niet kunnen verschijnen, of hun absentie voorzien wordt, zoodat dan alweder de belangen der bevolking zonder haar gehoord te hebben worden bedisseld.

Hiermede vertrouw ik aangetoond te hebben de wenschelijkheid van het getal landraden uit te breiden. Al vragen de gewraakte artikelen der genoemde verordeningen een herziening; reeds veel van hun nadeelige werking zou gestuit worden door de aanbevolen reorganisatie van het samenstel v. d. Raad.

Volgt nu de *kiesbevoegdheid.*

In 1866, P. B. N°. 27 is bij een enkel artikel de kiesbevoegdheid geregeld. „Kiesbevoegd is een ieder van het mannelijk geslacht, die meerderjarig en in het volle genot zijner burgerlijke en burgerschapsregten is, en gedurende ten minste een jaar en zes weken op het eiland heeft gewoond" (art. 9).

Door de nieuwe verordening van 1869, N°. 24 P. B. kwam bovengenoemd artikel te vervallen en daarvoor in de plaats art. 5: „Kiesbevoegd is ieder ingezetene van het mannelijk geslacht, die meerderjarig is; ten minste een jaar en zes weken op het eiland heeft gewoond, en

a. aldaar vaste goederen of vaartuigen in eigendom bezit, ter waarde op Bonaire, Aruba of St. Martin N. G. van ten minste een bedrag van f500 — en op St. Eustatius of Saba van ten minste f300.—

Bij gebreke van grond-eigendom of die van schepen.

b. ambtenaar in koloniale dienst is of geweest is met verkregen eervol ontslag of pensioen.

c. in dienst te zijn geweest bij s' lands zee- of landmagt, ten minste den rang van onderofficier te hebben bekleed, en eervol te zijn ontslagen.

d. in schutterlijke dienst te zijn met den rang van onderofficier, of uit dien dienst, dien rang bekleedende, eervol te zijn afgevoerd.

ō. een wetenschappelijken graad of titel bezitten.

Volgen verder nog eenige bepalingen, wie als eigenaars van eigendom worden aangemerkt.

Voeg hierbij nog de verordening van 1906. n°. 10, houdende bepalingen omtrent vestiging binnen de kolonie Curaçao etc, waarbij het getal der wettelijke ingezetenen is uitgebreid, en ge hebt de voornaamste literatuur over de kiesbevoegdheid.

Als ik nu een reorganisatie der kiesbevoegdheid aanbeveel, denke men niet, dat ik terugwil naar 1866. Toen scheen het princiep: één man, één stem! de hoofden te betooveren.

Wat tot zulk een ongezonde democratie prikkelde, heeft mij geen enkel officieel stuk kunnen ontsluieren. Of was het mogelijk het resultaat van dien onbewusten trek der menschelijke natuur om uitersten tegenover elkaar te zetten? Enkele jaren te voren — tot 1863 — zat men rommetom in slavernij, nu in '66 nog in den roes der vrijheid en gelijkheid. Moet misschien van die algeheele verbroedering ook het algemeen kiesrecht een bewijs zijn? Wat er ook van zij, geen weldenkend mensch zou naar dien tijd terug willen. We spiegelen ons zacht aan onze fransche naburen, die reeds jaren in den Charybdis van algemeen stemrecht ronddraaien. Dáár worden de gave van onderscheid en prudentie vóór den stemdag ingezogen aan het bomgat van de rumton, aangerold door den candidaat!

Geen hervorming, dan, in den geest der wet van 1866, maar naar den zin van die van het jaar 1869, toen kiesbevoegdheid behalve het burgerschap nog andere grondslagen verkreeg, n. l. die van een zekere welvaart en capaciteit. Hierdoor werd dus velen het kiesrecht ontnomen.

Ik haast mij hierbij aan te teekenen, dat mijn meer of min vasthouden aan de grondslagen der kiesbevoegdheid van de verord. van 1869 niet moet worden opgevat als een merk van deugdelijkheid daaraan gehangen. Dat conservatisme is meer uit drang der bestaande toestanden. Zoolang onze maatschappij nog verre is van een organisch geheel, ja, zelfs onder hare leden een sterk individualisme valt waar te nemen, is men wel genoopt aan een zekeren vorm van atomistisch kiesstelsel vast te houden. Maar laat het dan zoo goed als 't kan benuttigd worden.

Nu de reorganisatie van de kiesbevoegdheid. Hiermede wordt niet bedoeld beperking of uitbreiding van kiesbevoegdheid aan te bevelen, maar wel om derzelfde grondslagen zoo te regelen, dat de wettelijke bevoegdheid om te kiezen nimmer worde onthouden aan personen, die een zekere mate van bekwaamheid en ontwikkeling hebben. Hiernaar wordt wel gestreefd in de verord. van 1869, maar niet op bevredigende wijze. Op de meeste eilanden zal het meerendeel der kiezers hun kiesbevoegdheid wel te danken hebben aan de omstandigheid van bezit van eigendom. Maar dat bezit van vaste eigendommen, zelfs tot een waarde van f 500, dikwijls samengaat met volslagen gemis aan opvoeding des bezitters, is bekend. Daarbij zijn zij, die op een hooger trap van beschaving staan, verstoken van kiesrecht bij gebrek aan eigendom.

Art. 5, litt. a, werkt dus verkeerd op tweevoudige wijs: analphabeten kunnen kiesgerechtigd zijn, terwijl beter ontwikkelden zijn uitgesloten.

Mijns erachtens, zou een hechter grondslag zijn voor kiesbevoegdheid de som van het jaarlijksch inkomen, stel het b. v. op f 600. Zoo zouden allen, die in de termen der Inkomstenbelasting vallen, mede kiesgerechtigd zijn. Ook hierdoor zouden niet alle minwaardigen worden uitgesloten, maar toch mag verondersteld, dat zij die door eigen vlijt het jaarlijks tot een inkomen van f 600 brengen meer waard zijn dan menig bezitter van eigendom van f 500 waarde, en zich dus meer mogen......laten gelden.

Ten slotte nog iets over de *bevoegdheden* van den Raad van Politie.

Art. 13 van het reglement van orde luidt: „De Raad van Politie neemt een besluit nopens de wijze en den tijd, waarop, ingevolge art. 126 van het Reglement op het Beleid der Regering, schouw gedreven zal worden over de wegen, straten, wateren, bruggen, dijken, waterleidingen en andere openbare werken, zoo ook nopens de wijs, waarop het oppertoezigt over het armwezen en het toezigt over het onderwijs volgens de art. 127 en 128 van gezegd Reglement tot de werkzaamheden van den Raad in vergadering behoort.

Veel zegt dit artikel niet. Beter komen de rechten en bevoegdheden van dien Raad uit door hem te vergelijken met den Kol. Raad: wat deze Raad aan bevoegdheden heeft ten opzichte van het eiland Curaçao, heeft gene met betrekking tot het eiland onder zijn ressort.

Een vrij uitgebreide macht dus. Maar dan mag toch wel eens met ernst aan eene herziening van de verordeningen, dien Raad betreffende, gearbeid worden.

Dan enkele vragen.

Wordt die Raad steeds in zijn rechten erkend?

De Koloniale Raad stemt over de Begrooting; maar dienen de gezaghebbers altijd hunne begrooting bij den Raad van Politie in? Zoo ja, hoe is dan mogelijk, dat de opgezetenen van het respectievelijk eiland dikwijls klagen over verkwisting van geld door het gouvernement? Wat te denken, als zelfs landraden daarover den alarmklok luiden? Of wordt door een gouverneur al te laks met de besluiten van den Raad v. Politie omgesprongen?

Allemaal vragen, welker beantwoording mij te machtig is. Doch wel blijkt hieruit de noodzakelijkheid om de bevoegdheden van dien Raad eens nauwkeurig te omschrijven, tevens in een taal die zij verstaan.

Hier zou ik gevoegelijk een punt kunnen zetten, daar, naar ik vertrouw, dit schrijven kan volstaan om in te zien de dringende noodzakelijkheid van eene reorganisatie van den Raad v. Politie. Hierdoor zoude dit lichaam, meer dan nu, blijken te zijn een vertegenwoordiging van het volk, en zouden de eilanden meer overeenkomstig de nooden en wenschen van 't publiek bestuurd worden.

Toch zou daarmee nog niet alles bereikt zijn. Er dreigen nog andere gevaren: van den kant van de wetgevende macht voor de geheele kolonie. Blijke: de herziening van het belastingstelsel, dat over ons kwam als een snel opkomende orkaan. Vandaar zij aan 't slot van dit artikel de vraag gewettigd of ook de positie van den Raad van Politie, en den Kol. Raad onderling niet behoort geregeld?

Natuurlijk ga ik niet, hatelijke din-

„gelijke premie voor diegeene die „deselve tot meerder prijs sal hebben „gecogt ende dienselve dag als hier „voor en gemeld is, sal hebben aan„gebragt ende sullen de vrijneegers „ende vrije negerinnen, contrarie „deeses doende, werden geapprehen„deert, ende behalve de boete vooraz:, „strengelijk gegeesseld ende neegers „ende negerinnen, die in slaeffsen „dienst sijn, sullen arbitrarlijk wer„den gestrafft, gelastende ende be„veelende onsen fiscaal naaw onder„zoek te laeten doen ende sonder „eenige dissumulatie of te conni„ventie teegens de overtreeders te „procedeeren, alsoo wij ten dienste „ende conservatie deeses Eijlands „sulks goed gevonden hebben te be„hooren.

„Aldus gearresteert in 't Fort „Amsterdam op Curaçao den 29ste „Oct. ende na het luyden der clocke „solemnelijk gepubliceert den 5 Nov. „Ao. 1722.

JAN NOACH DU FAY

Ter ordonnantie van deselve

WILLEM HELDEWIER.

secret.

De Plakkaatboeken over de 14 volgende jaren zijn uit het Archief verdwenen. Maar het eerstvolgend van 1737 verspreidt toch wel eenig licht over enkele vorige jaren. Want den 1sten Mei van dat jaar zegt de Gouverneur Juan Pedro van Collen, dat: „nademaal GOD de HEERE ons heeft verleent een goed en vrugtbaar jaar, waardoor de schaarsitijd van kost, die eenige tijd bevorens soo voor menschen als beestialen alhier op dit Eijland is geweest, in een redelijk overvloed is verwisselt," of m. a. w. ook de voorafgaande jaren hadden zich door bijzondere droogte gekenmerkt. De overvloed van dit regenjaar was spoedig opgeteerd en het najaar gaf alweer reden tot klachten.

Uit een publicatie van dien Gouverneur van 4 Jan. 1737 blijkt: dat hier van oudsher een wet bestond, die, op een boete van 100 pesos en confiscatie, den invoer verbood van slachtvee van de kust of andere plaatsen. Die wet had natuurlijk ten doel concurrentie tegen te gaan en „merkelijke scgade van ons ingesetenen, principaal de Planters van dit Eijland" te voorkomen. Zoo groot echter was de droogte in het najaar, dat den 29 Nov. de Gouverneur zich genoodzaakt zag, dat verbod in te trekken en voor den tijd van 3 maanden „het invoeren der beestialen van coeijen, schapen ende geijten van de Spaansche custen te permitteeren." Het vroeger verbod om slachtvee van de eilanden Bonaire en Aruba hier in te voeren werd tegelijkertijd in zijn geheel afgeschaft. Dat geheele oogstjaar verliep allertreurigst, want den 10 Mei d. a. v. werd opnieuw een Vasten- en Bededag wegens de zware droogte uitgeschreven. (1.)

Toen evenwel, te midden van de toebereidselen van den oorlog, nu daarrenboven de kapers de zee onveilig maakten, trof deze ramp dubbel zwaar. De gedrukte stemming, die er spreekt uit de publicatie van Gouverneur I. Faesch van 8 Juni 1741, verraadt dit genoegzaam: "Alzoo van dagh tot dagh de provisie van vleesch en andere eetbaare waaren verminderen soo door de groote consumptie als door de wijnige aanvoer van buijten, ende dat het te vreesen is, dat zulks erger en erger zal worden," daarom bepaalde de Gouverneur, om daarin te voorzien, dat alle, die genegen waren, vee of andere levensmiddelen van buiten af met hun vaartuigen in te voeren, zich tot hem om de noodige volmacht en alle mogelijke assistentie konden wenden.

Gelukkig gaf het volgend jaar eenige verademing. Dubbele reden vond Gouverneur Faesch, tegen den 19 Sept. 1742 een Dank-en Bededag af te kondigen, om met „alle de goede Ingeseetenen van Curacao den Almagtigen Godt en Vader der Barmhartigheijt te looven ende te danken voor Zijne mildadige giffte, ons in 't voorigh zaijzoen genadelijk verleent, met aan ons te schenken eenen rijken oogst van graanen, aan welken ons ter dier tijt zoozeer geleegen was."

„Mitsgaders om in deeze haven, en als in den schoot der inwoonderen te doen invoeren eenen goeden voorraad van levensmiddelen ende alzoo de aanhoudende duurte derselver te doen cesseeren ende ons te verquicken mee spijze ende vrolijkheijt."

(1). Over de jaren 1739 en 1740 kan ik geen bijzonderheden mededeelen, daar de Plakkaten van die jaren zijn verloren gegaan.

R. E.

(Wordt vervolgd.)

gen zeggen aan 't adres van den Kol. Raad. Zelfs mijn beweren dat dit Lichaam hoegenaamd geen idee heeft van de toestanden der eilanden, voornamelijk der Bovenwindsche, mag niet eens als een verwijt worden opgevat. Een ieder kan zich die onwetendheid verklaren: de eilanden zijn te ver van Curaçao gelegen. En hoevele eilanders zelven spelen aldaar voor stommetje, bang als zij schijnen, dat iets van hun eiland bekend wordt! Maar een feit is het dan toch maar, dat bij het uitvaardigen van algemeene wetten niet veel rekening met de toestanden der eilanden gehouden wordt. Zoo komen er bij wijlen wetten los vierkant indruischend tegen onze belangen.

Vandaar zou mijn voorstel dit zijn: den Raad van Politie gelegenheid te geven advies over dergelijke wetten uit te brengen. Maar dan moeten de openbare zittingen van den Kol. Raad niet plaats gehad hebben, zooals nu gebeurt, voordat de eilanden de ontwerpen van een wet ontvangen. Als ook in deze de Raad van Politie erkend werd, hoe uitstekend zou hij dan kunnen dienen als een Kamer van landbouw, handel etc. In één woord; Hij zou het merk gaan dragen van een sociaal lichaam.

Ik behoef niet te zeggen, dat dit alles mede zal werken tot een rechtvaardig koloniaal Beheer. En, al mogen enkele voorstellen ietwat democratisch lijken, ze zullen op den duur gewaardeerd worden als uitvloeisels eener gezonde democratie. Voorts zal dergelijke reorganisatie de sleutel zijn ter lezing van de raadselen, waar bezuiniging mogelijk is.

G.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

De WelEerw. Moeder Rosalia, die een paar maanden geleden hier is gekomen om visitatie te houden in de huizen der R. K. Ziekenverpleging zal met de *Prins Willem III* weder naar Nederland terugkeeren.

De Eerw. Zuster Isabel, sinds 25 jaar Portieres van het St. Elizabethsgasthuis alhier, zal de reis mede maken.

Wij wenschen beiden Eerw. Zusters van harte, en voorspoedige reis en behouden aankomst in 't Vaderland.

Dokter voor Bonaire.

De heer L. B. Bergen, onlangs toegelaten als genees-, heel- en verloskundige, aangewezen om den geneeskundigen dienst op Bonaire waar te nemen tijdens het verlof van Dr. Lionarons, vertrok 11 September van Paramaribo hierheen.

Inspectiereis.

Woensdagmorgen is de Heer Gouverneur met zijn gezelschap per *Christiansted* teruggekeerd van Aruba en Donderdagmiddag 1 uur per zelfde gelegenheid naar Bonaire vertrokken, vergezeld van zijn militairen adjudant, den Administrateur van Financiën, den Directeur van Openbare Werken, en den Heer Ed. Lansberg, lid van den Kolonialen Raad.

Donderdag 19 September gaat de *Christiansted* weder naar Bonaire om den Gouverneur en zijn gezelschap terug te brengen naar Curaçao.

In October zal Z.H.E.G. de Bovenwindsche eilanden bezoeken.

Nieuws van St. Martin.

In *De Vrijmoedige* van Donderdag ll. klaagt een eilandbewoner opnieuw den Gouverneur zijn angst voor de nieuw in te voeren belastingwetten. Ofschoon het stuk alleszins waard is om gelezen te worden, is het toch juist niet daarom, dat wij er de aandacht op vestigen. Ter loops maakt de schrijver melding van twee belangrijke feiten.

Vooreerst, dat een groot schip zout is komen laden, een feit van groote beteekenis voor dat eiland. Ten tweede dat er tegenwoordig op het Nederlandsch Gedeelte bijna geen visch meer te krijgen is, omdat de meeste visch naar het Fransch Gedeelte, naar Marigot, gebracht wordt om aldaar verkocht en gepekeld te worden en uitgevoerd met Fransche schepen naar Guadeloupe.

Zie, dat is iets onbegrijpelijks voor ons. Dr. Boeke schreef zijn rapport over verbetering onzer visscherij, men volgt op St. Martin zijn raad op en zoekt meerderen afzet voor de overvloedige visch, pekelt ze en voert ze uit, maar na ze eerst naar het *Fransch* gedeelte gebracht te hebben en verscheept ze op *Fransche* schepen.

Bestaan er soms belemmerende bepalingen voor het Nederlandsch Gedeelte? En is het niet mogelijk deze nijverheid te bevorderen op Nederlandsch grondgebied, wat wel kan op het Fransche Gedeelte? Een wederopleving van deze nijverheid kan den armen visschers van St. Martin slechts ten goede komen. Dat het Gouvernement dit particulier initiatief nu eens steune; het rapport van Dr. Boeke zou dan ook practisch nut hebben.

Havennieuws.

Hedenmorgen is het Italiaansche oorlogsschip *Etruria* onze haven binnengeloopen.

K. W. I. M.

Naar vernomen wordt, zullen de inschrijvingen op *f* 1,500 000 4 pCts. obligatiën Kon. West-Indische Mail dienst tot *f* 8000 ten volle aangenomen worden; de inschrijvingen daarboven voor ongeveer 83 pCt.

„Oranje Nassau."

De heer J. C De Roever gewezen gezagvoerder van het Ned. ss Oranje-Nassau, van den Kon. W.-I. Maildienst, is, bij edictale citatie, aan zijn adres te Paramaribo, gedagvaard om op Maandag 9 Dec. e. k. te verschijnen voor den Raad van Tucht voor de Koopvaardij, ten einde zich te verantwoorden omtrent het ongeval, 18 Oct. 1906 aan genoemd hem toen toevertrouwd stoomschip overkomen, nl. de stranding nabij de haven van Curaçao.

Terug.

De heer C. B. J. Wijtenburg, West-Indisch ambtenaar, te Curaçao, wegens gezondheidsredenen sedert Juni 1905 met verlof te Vlissingen, zal den 21ste September naar Curaçao terugkeeren.

(*Het Vaderland.*)

Niet Duitsch, maar Hollandsch.

Zooals onze Correspondent van Bonaire verleden week schreef, werd na de *Prins Willem IV*, ook nog een Duitsche boot aldaar verwacht. Nu hooren wij, dat de *Cheruskia*, welke op het oogenblik hier in de haven ligt, ook werkelijk dezer dagen daarheen zou zijn gegaan en dat zelfs aangeboden is om de Duitsche booten geregeld Bonaire te laten aandoen. Maar men was op Bonaire daarvan niet gediend. Geen Duitsche, maar de Hollandsche boot verlangt men, daar deze ook tegelijkertijd direct de goederen van Amerika aan kan voeren.

Holland in den Vreemde.

Op waarlijk schitterende wijze is door den Nederlandschen Zaakgelastigde te Caracas, den Heer De Reus, de Verjaring van H. M. de Koningin gevierd. In *El Imparcial* van gisteravond komt daarvan een verslag voor, vertaald uit *El Constitucional* van Venezuela. Met genoegen lazen wij daarin, dat de Curaçaonaar, de Heer N. F. Hellmund, sinds 50 jaren Nederlandsch Consul in Venezuela, begiftigd werd met het ridderkruis van den Nederlandschen Leeuw.

Dario Saavedra.

De Surinaamsche bladen zijn een en al lof over dezen pianist. Nadat hij te Paramaribo een concert had gegeven, werd hij op buitengewone wijze gehuldigd. In triomf werd hij onder muziek en fakkellicht met zijn moeder rondgeleid door Paramaribo's straten, ontving veel kransen en bloemen en ten slotte een gouden eerepenning.

„Alle Negen."

De alhier bestaande onder-officieren kegelclub „Alle Negen" zal hedenavond, 14 Sept., haar tweede huishoudelijke onderlinge kegelwedstrijd houden in het Militair Tehuis, ter gelegenheid van de oprichting der nieuw aangelegde kegelbaan.

De wedstrijd, die ten 8 ure aanvangt, zal opgeluisterd worden door een muziekuitvoering van de kapel van het garnizoen, aangeboden door den Kapitein-Commandant en de Officieren van het garnizoen.

Verdronken.

Gisteravond is de pontjeswrikker Antonio Grigorie bij de Domineestraat in de haven gevallen en verdronken.

Nieuwe namen.

Dezer dagen werden vele straten van naambordjes voorzien. Wij lazen ook eenige nieuwe namen bijv: De Suriname-steeg, van Dijck-steeg, St. Thomas-weg, Wagen-straat, Frank-steeg etc.

Hoe zou het volk die straten noemen?

Gele Koorts.

The Catholic News van Trinidad dato 7 September ll meldt, dat sinds 20 Augustus zich geen geval van gele koorts meer heeft voorgedaan, zoodat, mits er zich plotseling geen nieuw geval voordoe, de quarantaine 9 September zou worden opgeheven.

ni remotamente compararse con el aceite de hígado de bacalao, cuya propiedad de nutrir y fortalecer los organismos débiles lo han hecho tan necesario y tan justamente apreciado en todo el mundo.

Advertentien.

Curaçao 14 September 1907.

Voor de vele bewijzen van belangstelling ondervonden bij hun huwelijk betuigen de ondergeteekenden hierbij beleefden en vriendelijken dank.

H. FERGUSON

E. E. FERGUSON-SCHOTBORGH.

Curaçaosche Maatschappij

tot Bevordering van Landbouw, Veeteelt, Zoutwinning en Visscherij.

Leden der Maatschappij, die door tusschenkomst van het Bestuur *zaden* of ander *plantgoed* voor het aanstaand Plantseizoen wenschen te betrekken, worden uitgenoodigd zoo spoedig mogelijk aan het Bestuur op te willen geven, welk zaad of plantgoed wordt verlangd en de hoeveelheid daarvan.

Curaçao 11 Sept. 1907.

Het Bestuur der Mij,

H. H. R. CHAPMAN, Voorzitter.

G. B. DUSSEL, Secretaris.

A los que sufren de Reumatismo.

¿Desea Ud. una curacion completa?

El Remedio anti reumático del Doctor Wieland le curará á Ud.

El gran solveute urico–acido. Sin desengaño. No le perjudicara el estómaño. Preparacion verdaderamente cientifica. En todas partes recomendada por los médicos como especifico contra *Reumatismo, musculas, inflamacion aguda y cronica, Esciatica, Lumbago, y toda clase de Neuralgia.*

Importado por DE LANNOY Y Ca. Precio 85 ct. Colonial Trading Comp. 97 Pearlstr. New-York.

EL TONICO DE LOS TONICOS

"Kola-Cardinette"

(Marca de Fábrica)

PARA EL

CUERPO y CEREBRO.

FUERZA y VITALIDAD.

Inmejorable Restaurador para el Sistema. Recomendado por los Médicos.

DE LANNOY & Ca., Importadores.

GRAFMONUMENTEN,

GRAFZERKEN,

in MARMER, Belgisch, Beiersch en Zweedsch GRANIET.

Groote Voorraad. — Billijke Prijzen

PHOTO'S TER INZAGE.

Steenhouwerij. Marmerwerken.

H. P. EUWENS,

Oude Varkensmarkt.—Doddendaal.

Nijmegen. Holland.

Adverteert steeds

IN DE

Amigoe di Curaçao,

het meest gelezen der hollandsche bladen in de kolonie.

Desinfectante Ideal del Hogar.

El unico practico Desinfectante y Deodorante, que posee Propiedades Limpiadores Perfectas. SULPHO-NAPTHOL.

La estación del Verano requiere cuidado especial en los retretes, en las alcantarillas, sumideros, etc., porque el calor aumenta y apresura el desarollo de los gérmenes microbianos, amenazando la salud de los moradores de la casa; Sulpho-Napthol previene las enfermedades y tambien impide su propagación. Destruye toda forma de germen, todo impuro y mal olor, y no tiene rival para lavar ropa sucia, vasijas, utensillos y todos los aparatos usados en los cuartos de enfermos.

EXCELENTE SULPHO-NAPTHOL EXCELENTE

PRECIO: .10 c., .25 c. y .50 c. oro americano

De venta en todas Boticas, Especerios á Importadores.

DE LANNOY & Ca., IMPORTADORES.

Fuera con las Drogas nauseabundas!

TOME UD.

„ENTONA"

Supositorio de Gluten blanco.

Curación segura de las *Almorranas* y el *Estriñimiento* ó *Semi-parálisis* de los *intestinos inferiores*, por *absorción.*

Resultados prodigiosos! — Fácil de usar! Comunica elasticidad á las partes inactivas.

„Entona" es recomendada por los Médicos.

Una prueba convencerá á los más escépticos.

N°. 1 para los Adultos; N°. 2 para Niños.

Se vende en todas las Droguerías.

Colonial Trading Co. 95 Pearl. N. Y.

DE LANNOY & Co. Importadores.

El Tonico Laxativo

Es Agradable al Paladar como el Azúcar Cande. Nunca hace contraer costumbre.

Ojo! Diferencia entre un Laxativo y un Catártico.

Un catártico causa una acción artificial, mecánica, innatural de los intestinos. Un Laxativo simplemente asiste á la Naturaleza benigna y suavemente á hacer lo que debe. Si Ud. pide un Laxativo no desea un catártico con su larga lista de inconvenientes inseparables. Cuando Ud. pide FIGARETS procure que los consiga con seguridad, y no admita ningun catártico ni ningun otro Laxativo, por que FIGARETS son la única preparación que contiene el jugo de frutas tropicales, que es mucho mejor que las drogas para la evacuación de los intestinos.

FIGARETS CURAN EL ESTREÑIMIENTO.

Excelente para los niños. Precio 10c. y 25c. oro am. Se vende en todas las Farmacias, ó

COLONIAL TRADING CO., - - 97 Pearl Street, New York.

De geneesheeren, apothekers en ziekenoppassers van de gansche wereld geven de voorkeur aan de Reuter's Zeep, om hare voortreffelijke, genees—heelkundige en antiseptische hoedanigheden, die de gevolgen zijn van hare absoluut zuivere ingrediënten en van de hoogstverfrisschende parfums der bloemen waarmee zij bereid is.

REUTER'S ZEEP

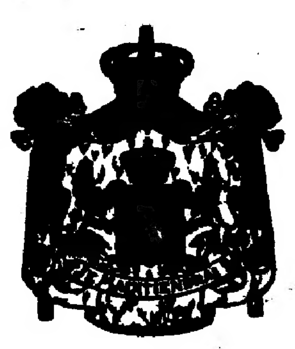
reinigt en maakt de huid zacht en frisch. Zij is onontbeerlijk voor de toilette, het bad en de kinderkamer. Voor de teere huid van jonge meisjes is er niets beters dan het dagelijksche gebruik van de onovertreffelijke, verfrisschende en heelende Reuter's Zeep.

PHOTOGRAPHISCHE INRICHTING.

Soublette et Fils,

HOFPHOTOGRAFEN

VAN

H. M. de Koningin der Nederlanden.

BEKROOND

te Amsterdam 1883,
„ Antwerpen 1885,
„ Chicago 1893, en
„ Curaçao, Eerste Prijs Eere medaille, 1904.

Curaçao, Waterkant Otrabanda.

PALMER'S SKIN-SUCCESS Ointment

REGISTERED IN U.S. PATENT OFFICE

promptly cures

ERYSIPELAS
SCROFULA
ECZEMA
ACNE
RINGWORM
SALT RHEUM

Has successfully cured skin diseases for over 50 years. A cure is guaranteed or your money refunded.

25c and 75c. Size Boxes at Druggists.

Scrofula Bad Blood

undergo remarkable changes when

DR. CLARK JOHNSON'S

INDIAN BLOOD SYRUP

is taken according to directions. A permanent cure—not a mere disappearance of outward signs. It attacks the impurities in the blood and soon the result is seen in the clear complexion, bright eyes, renewed energy and completely restored health. Not a new discovery—just a good old fashioned medicine, of which 30 MILLION BOTTLES HAVE BEEN SOLD.

50 CENTS A BOTTLE

None Genuine Without Our Trade Mark, "The Babe on the Bell"

Preserve Your Teeth!

This Elixir represents years of study and research by

Dr. VICTOR C. BELL,

A.B., D.D.S., the Authority on Teeth, Lecturer on Hygiene of the Mouth; Author of the works on "The Care of the Teeth," used by the various Boards of Education as text books in schools and colleges throughout the country.

Dr. Bell's

Scientific

Mouth Elixir

is a Highly Fragrant Antiseptic Mouth Wash for Healing, Soothing and Hardening Inflamed Tissues of the Mouth, Purifying the Breath and Destroying the Germs which Cause the Teeth to Decay. Will Positively Tighten Loose Teeth.

25c —Two Sizes— 50c

Dr. Bell's Tooth Powder

will cleanse, beautify, strengthen and preserve the teeth in a healthy and sanitary condition. Price, 25c.

Sold everywhere.

American Dentifrice Co., New York

Drukker:

ALFREDO F SINTIAGO

LONGMAN & MARTINE

NEW YORK, U. S

De Venta Por Las

Almacen

POLVO ORIENTAL PARA EL TOCADOR

Del Dr. T. Felix Gouraud

COLONIAL TRADING CO., AGENTS 97 PEARL ST., N. Y.

Es este un Polvo exquisitamente perfumado. Es Antiseptico y nada lo aventaja en el alivio de Irritaciones de la Piel por el calor, Sarpullido, Quemadas de Sol y demas affecciones cutaneas. No tiene rival para los niños y para el tocador. Las Señoras hallaran en el una excelente preparacion diario de tocador. Pruebase, superior á muchos otros. De venta en todas las Farmacias y Tiendas de objectos de gusto. 25 Centavos oro Am.

LET OP!

Ondergeteekende neemt hier bij de vrijheid het geeërd publiek zijne diensten aan te bieden

J. L. C. MONSANTO,

Praktizijn.

Het is hoogst-noodig het hoofd van schilfers te ontdoen, anders maken zij den haargroei onmogelijk. De schilfers, die op de haarhuid verschijnen, zijn teekens dat zij haren levenskracht verliest, en eene huid zonder kracht is een voorteeken van kaalheid.

BARRY'S TRI-COPHER-US

is bereid om de hoofhuid te voeden, en door de kracht, die zij aan het haar geeft, groeit het dicht, gezond, sterk en lang.

Barry's Tricopherus heeft dit voor millioenen menschen gedaan sinds 1801. Waarom zal hij dan hetzelfde niet voor U doen?